

úvod do morfologie a fylogeneze rodu

ÚVOD DO MORFOLOGIE RODU

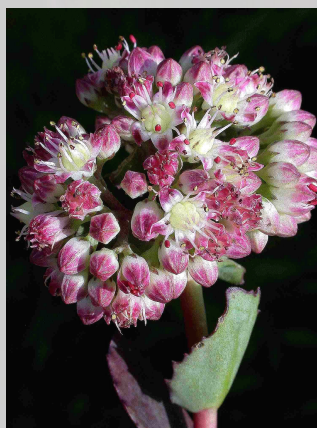
Rozchodníky rodu *Hylotelephium* jsou hemikryptofyticky i chamaefyticky rostoucí vytrvalé byliny s krátkými, silnými oddenky, často s dužnatými, někdy dřevnatějícími, na zimu odumírajícími prýty a přezimujícími pupeny. Masité listy bývají střídavé, vstřícné i přeslenité, masité a zpravidla lysé. Oboupohlavné pětičetné květy s dužnatými kalichy bývají diplostemonické a seskupeny jsou v hustých chocholičnatých latách, někdy ještě racemosně větvených. Plody jsou mnohasemenné blanité měchýřky. Asi 35 druhů rodu roste v nížinných i v horských lesích eurasijského mírného pásma.

ÚVOD DO FYLOGENEZE RODU

Hylotelephium bylo donedávna řazeno mezi rozchodníky (*Sedum*), tradičně v čeledi Crassulaceae představované jako extrémně různorodý komplex taxonů se sukkulentními listy nesdružovanými v přízemních růžicích (výjimkou jsou choripetalní taxony dnešního rodu *Prometheum*), s volnoplátečnými pětičetnými květy a s apokarpními i synkarpními semeníky. Stavba květů je zde vysloveně plesiomorfního charakteru.

Starší pokusy o členění komplexu na menší rodové jednotky (RAFINESQUE, SCHÖN- LAND 1890) nedošly obecného rozšíření. Teprve na sklonku minulého století poukázal OHBA (1980) na nepřírozenou povahu široce pojatého rodu *Sedum* a mezi tradičně rozpoznávanými Sedoideae (*Sedum*, *Rosularia*, *Orostachys*, *Meterostachys*) postavil nové rody *Hylotelephium*, *Prometheum* a *Perrierosedum*. Zbývající skupiny s bifa- ciálními listy vyčleňuje později GRULICH (1984) do rodu *Asterosedum* (priorita jména *Phedimus* RAF.!) a dále staví nové rody *Petrosedum* a *Oreosedum* s předpokládanými vztahy k rodům *Jovibarba* a *Rosularia*. Další rody pak vyčleňují LÖVE & LÖVE (1988).

Hylotelephium

Orostachys

Phedimus

Rhodiola

Ale také molekulární data (MORT & al. 2001 , GONTCHAROVA & al. 2006) ukazují někdejší rod *Sedum* jako vysoce parafyletický taxon s druhy roztroušenými mezi rody *Umbilicus* a *Orostachys* (kdysi v podčeledi Umbilicoideae), *Rosularia* (tradičně Sedoideae), *Sempervivum* a *Aeonium* (někdejší Sempervivoideae), *Echeveria* atd. (z někdejší podčeledi Echeverioideae) a potvrzují oprávněnost výše zmiňovaných náhledů:

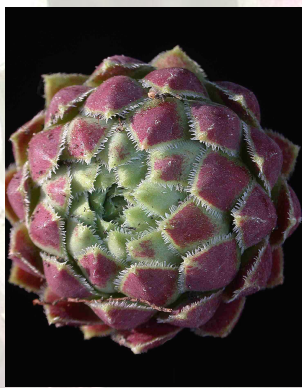
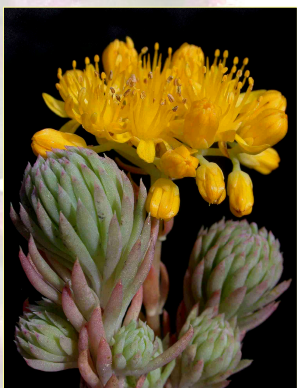

Telephium clade

Umbilicus, Phedimus, Hylotelephium, Orostachys, Rhodiola

taxony často hemikryptofytické
květy zpravidla pětičetné v chocholičnatých nebo vijanovitých květenstvích
měchýřky dřevnatějící, hvězdčicovité

- ◄◄ *Phedimus spurius* (M.BIEB.) LÖVE & LÖVE
- ◄ *Orostachys spinosa* (L.) BERGER

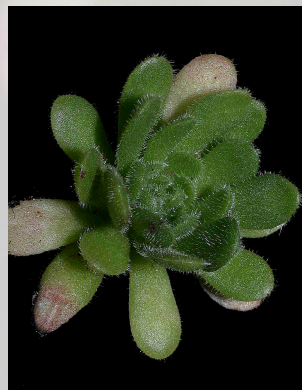
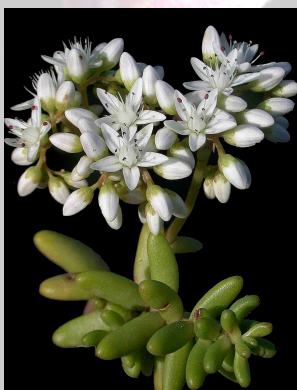

Sempervivum clade

Petrosedum, Jovibarba, Sempervivum

skupina s přímými, cylindrickými měchýřky s dlouhými čnělkami
květy šestičetné nebo sedmičetné, vzácně až dvanáctičetné, u netřesků s květními členy dále pomnoženými

- ◄◄ *Petrosedum reflexum* (L.) GRULICH
- ◄ *Jovibarba globifera* (L.) PARNELL

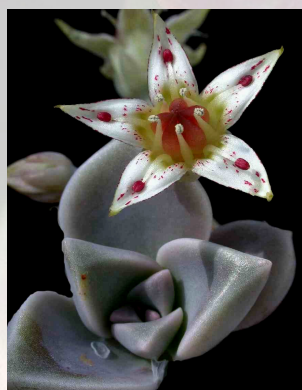
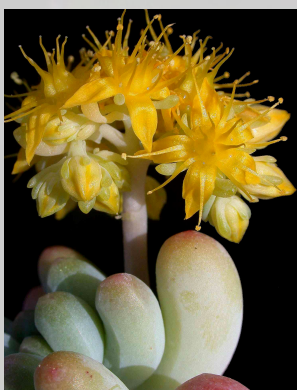

Leucosedum clade

Oreosedum, Rosularia, Dudleya

skupina s latnatě větveným (► v protikladu k »pravým« rozchodníkům nikoli vijanovitým) květenstvím se stopkatými, pětičetnými i vícečetnými květy, často bez braktejí

- ◄◄ *Oreosedum album* (L.) GRULICH
- ◄ *Rosularia sedoides* (DECNE.) OHBA

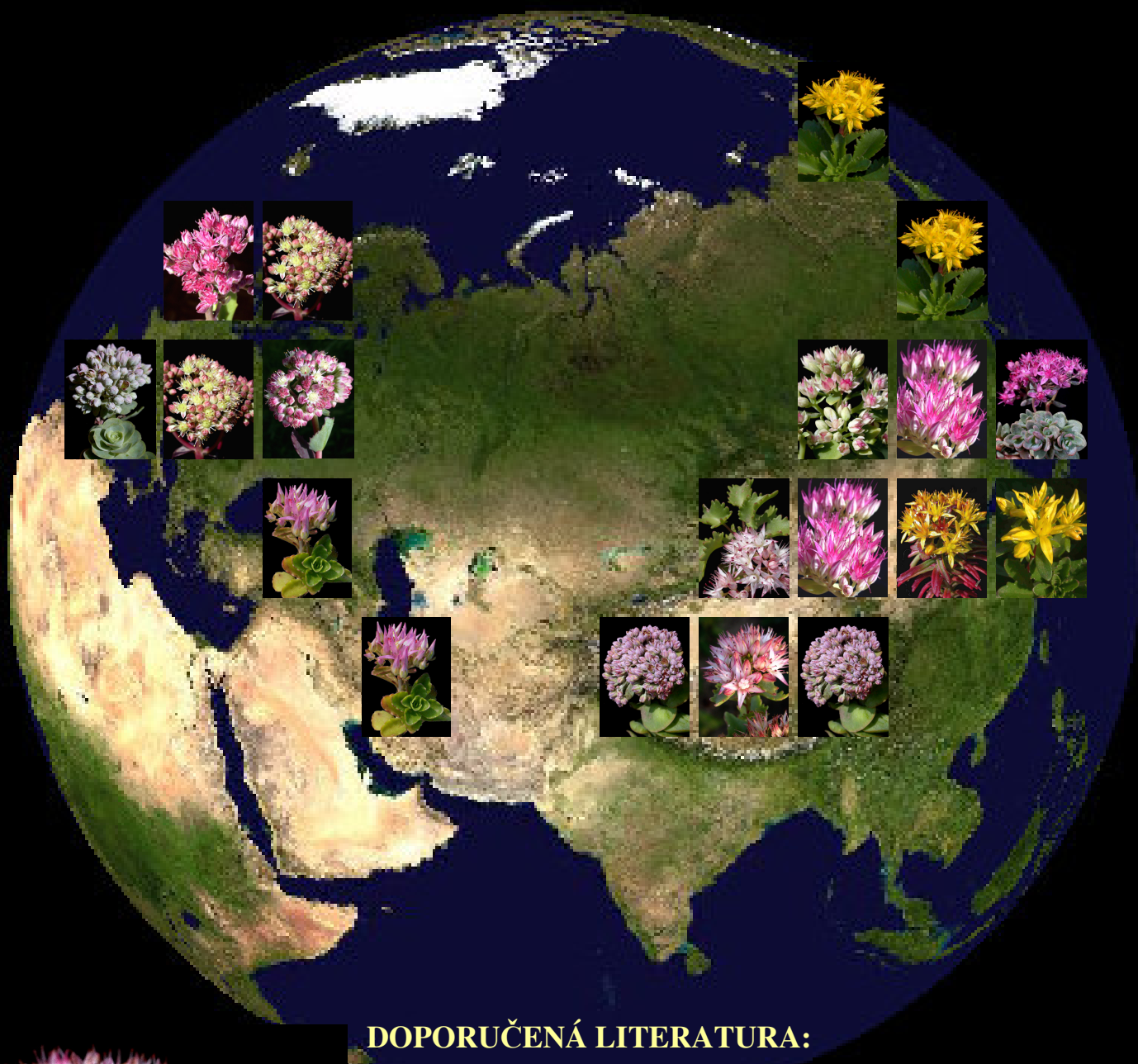
Sedum clade

Sedum, Villadia, Gormania, Amerosedum, Graptopetalum, Echeveria

skupina s vijanovitým květenstvím s přisedlými brakteátními květy a s hvězdčicovitě sešlapanými, dřevnatějícími měchýřky produkce charakteristických flavonoidů

- ◄◄ *Amerosedum pachyphyllum* (ROSE) LÖVE & LÖVE
- ◄ *Graptopetalum paraguayense* (N.E.BR.) WALTH.

GEOGRAFICKÉ ROZŠÍŘENÍ RODŮ HYLOTELEPHIUM A PHEDIMUS

DOPORUČENÁ LITERATURA:

GRULICH V.: Generic division of *Sedoideae* in Europe and the adjacent regions. *Preslia* 56 (1): 29-45, 1984

GRULICH V.: Notes on the Czechoslovak species of the genus *Hylotelephium*. *Preslia* 56 (1): 47-53, 1984

OHBA H: Generic and infrageneric classification of the Old World *Sedoideae* (Crassulaceae). *Journal of the Faculty of Science, University of Tokyo sec.III* 12 (4): 139-198, 1978

GONTSCHAROVA S.B., ARTYUKOVA E.V., GONTSCHAROV A.A: Phylogenetic relationships among members of the subfamily *Sedoideae* (Crassulaceae) inferred from the ITS region sequences of nuclear rDNA. *Russian Journal of Genetics* 42 (6): 654-661, 2006